

MAGARÁG

1940. Mai 11

IX. No. 129

1 lei

Tulajdonos és felelős kiadó:
ÜZV. PÁSZTOR EDÉNÉ

Alapította:
PÁSZTOR EDE ORADEA

Felelős szerkesztő:
TÖRÖK TIBOR

Bejegyezve: Tribunalul Bihor Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, Piața Mihai Viteazul 4.

Méltó fénnnyel tartja meg az ország a május 10 ünnepségeit

Az ünnepségek oradeai programja

A május 10-iki ünnepség műsora a következő Nagyváradon:

Dél előtt 10 órakor az összes hitfelekezetek templomaiban hálaadó istentiszteletet tartanak, amelyeken résztvesznek a had sereg és a polgári hatóságok képviselői.

Dél előtt 11 órakor a gör. keleti és gör. katolikus székesegyházakban hivatalos Te Deum a katonai és polgári hatóságok részvételével. 11 órakor a parancsnokló tábornok szemlét tart a csapatok felett.

Dél előtt 11 óra 30 perckor a Nemzeti Gárda és a hadsereg diszmenete az Egyesülési térben a parancsnokló tábornokok és a megjelent előkelőségek előtt.

A felvonulás után az ünnepségen résztvevő egyházi, katonai és polgári hatóságok vezetői a megyei prefektúrára vonulnak, ahol a felfektetett ünnepi jegyzőkönyvben aláírásukkal fejezik ki Öfelsége és a Trón iránti hűségüket és legalázatosabb tiszteletüket.

Délután 4 órakor a Városi színházban ünnepi előadás az országörök rendezésében, melynek keretében az „Astra” képviselője méltatja a nap jelentőségét.

Este fél kilenc órakor zenés takarodó.

Este fél tíz órakor a hadsereg művész estélye a színházban.

A baltikumi államok mintájára kötött szerződést ajánlott fel a Szovjet

Finn és Svédországnak, aminek ellenében

1. Közösen megerősítik az Aaland szigeteket,

2. Finnország visszakapja Karéliát

Newyork. (Rádió București. Associated Press). Newyorki jelentések szerint a szovjet Unio azt javasolta Svédországnak és Finnországnak, hogy kössenek a Szovjettel olyan szerződéseket, amelyeket a Szovjet 1939-ben Észt-, Lettországgal és Litvániával kötött. Stockholmban és Helsinkiben

megvizsgálják a javaslatot.

Javasolta a Szovjet az Aaland szigetek közös megerősítését és közös védelmét. A javaslat elfogadása esetén a Szovjet hajlandó visszaadni Finnországnak a finn-orosz háború végén Szovjet-Oroszországnak átengedett karéliei területeket.

Churchill lesz a feje az új angol kormányynak

Egyes angol források nem tartják valószínűnek, hogy Chamberlain elhúzózik

London. (Rádió București. Reuter). A Reuter távirati iroda parlamenti tudósítója az angol belpolitikai élettel kapcsolatban a következőket állapítja meg. Tisztán lehet látni, hogy Chamberlain megtartja tisztét. Az angol munkáspárt elfogadta a parlamentnek május 21-ig való elnapolását. A munkáspárt a jövő hét folyamán tartja meg szokásos évi kongresszusát. Ezt a túrelmi időt jó alkalomnak tartják bizonyos személyi változások megbeszélésére. Biztosra veszik, hogy sem a munkáspárt

jai, sem Lloyd George nem vesz részt egy Chamberlain miniszterelnöksége alatt álló

„Hitler azért jutott uralomra, mert a szövetségesek nem tartották be ígéreteiket” -- mondotta Lloyd George

London. Beverly Baxter konzervatív képviselő kérdést intézett Lloyd George-hoz, hogy tekintélyét mért nem az építés és miért a rombolás érdekében veti latba.

Lloyd George azt válaszolta, hogy Hitler azért jutott uralomra, mert a szövetségesek nem tartották be a le-

kormányban.

Chamberlain miniszterelnök ma délután folyamán magához kérte a politikai élet kiváló személyiségeit, az úgynevezett 1922-ös bizottság tagjait és hosszú megbeszélést folytatott velük.

Valószínűnek tartják, hogy Chamberlain benyújtja lemondását a királynak, azért, hogy új kormányalakításra kapjon megbízást. Minden valószínűség szerint teljesen új kormány alakítására lehet számítani. Nem tartják kizártnak azt sem, hogy az új kormányban Churchill lesz a feje.

Kedvező választ kapott Anglia a Szovjettől a kereskedelmi tárgyalások ügyében

London. (Rádió București. Reuter). Butler külügyi államtitkár, a szovjet-angol kereskedelmi tárgyalásokról kapott kérdésekre írásban azt válaszolta, hogy az angol kormány most tanulmányozza a szovjet választ, amelyet a kormány kérdéseire adtak. Az angol kormány tudvalevően megkérdezte, hogy a szovjet kötelezettségek megengedik-e egy olyan kereskedelmi szerződés megkötését, amelyet Anglia óhajt.

A tegnap folytatott angol-szovjet kereskedelmi megbeszélés során elsőrendű szerepet játszott az angol export kérdése, és ennek során a Szovjet hajlandó biztosítékot nyújtani, hogy az angol exportátur nem irányítják tovább Németország felé.

Hitler szabadonbocsátja a harc során elfogott norvég katonákat

(Berlin). A német haderő főparancsnoka, a Führer, napiparancsot intézett a Norvégiában harcoló német csapatok főparancsnokához. A napiparancs szerint Haakon király és a norvég kormány a német nép a német kormány ellenére felhívással fordult a norvég néphez és harcra szólította a lakosságot. A norvég hadjárat során meg kell állapítani, hogy a norvég katonák nyitán, becsületesen harcoltak, sebesülteinkkel és foglyainkkal emberségesen bántak el. A polgári lakosság hasonló magatartást tanusított. A körülmények mérlegelése után elhatároztam, hogy a harcokban elfogott norvég katonákat szabadon bocsátom, csak a hivatásos katonákat tartom fogva mindaddig, amíg a norvég király és norvég kormány a harca való felhívást vissza nem vonja.

Nemcsak mint miniszterelnök, hanem mint ellenzéki képviselő is állandóan figyelmeztetem a szövetséges kormányokat, hogy tartásuk tiszteletben a Németországnak adott írásos ígéretüket.

Szigoru árelleőrzésre utasította a belügyminisztérium a hatóságok vezetőit

(Bucuresti). A nemzetgazdasági minisztérium megkeresése folytán a belügyminisztérium felhívta a megyefőnököket, polgármestereket és illetékes rendőrségi szerveket, hogy az 1940 március 4-én kelt tör-

vény alapján a piacokon és az összes üzletekben ellenőrizzék az árakat és a kihágásokról felvett jegyzőkönyveket terjeszték fel a nemzetgazdaságügyi minisztériumhoz.

Megrendítő családi dráma Bucurestiben

Rálőtt édesanyjára, majd megölte magát egy bucuresti mérnök

(Bucuresti). Megrendítő családi dráma történt Bucurestiben a Str. Masaryk 14 szám alatti bérházban, mely Enrik Patzak mérnök tulajdona. A bucuresti társaságban jól ismert férfi három lövést adott le 74 éves anyjára, majd föbelötte magát. Borzalmas tettének okáról maga adott felvilágosítást bucsulevelében, melyben a következőket írta: „Kilőttem két emberéletet. Megölem egy gyógyíthatatlan betegségben

szenvető, tehetetlen öregasszonyt. Tette-mért senki sem felelős”.

A Patzak mérnök által anyjára lött revolvergolyók csupán könnyebb sérülést okoztak. Az öregasszonynak volt annyi ideje, hogy segítségért kiáltasson. Sirva fogadta a hatósági közegeket és a rendőrvost és kétségbeesve mesélte el a tragédia történetét. A megrendítő véres családi tragédia a jelenlévő hatósági közegeket is mélyen megrázkóltatta.

Juhnyiró ollóval szurta le bátyját egy 14 éves fiú

Testvérgyilkosság Maramuresben

(Sighet—Máramarosziget). Megrendítő tragédia játszódott le a napokban a máramarosmegyei Leordina községben, Deac Mária özvegyasszony házában.

Deacné két fia: a 17 éves Stefan és a 14 éves Grigor az udvaron dolgoztak. Eközben vita támadt közöttük. Csakhamar verekedésre került a dolog, amelynek során a 14 éves Grigore a kezében levő hatal-

mas juhnyiró ollót bátyja mellébe dőfte.

A 17 éves Deac Stefan véresen rogyott össze és pár percrenyi kislódás után még a helyszínen kiszenvedett. Amikor az anyja fia tragédiájáról értesült, éjeltan rogyott össze. Az özvegyasszonyt súlyos állapotban vették ápolás alá.

A testvérgyilkossá lett fiatal fiút letartóztatták.

Minden kereskedő és gazda köteles eladni a birtokában levő napraforgómagot

(Bucuresti). A nemzetgazdasági minisztérium rendeletei adott ki, mely szerint mindazok a kereskedők és termelők, akiknek napraforgómag van birtokukban, kötelesek ezt az árut 15 napon belül a növényolajgyárak Bucurestiben működő központjának megvételre felajánlani. A központ a hivatalosan megállapított 85.000 leies vagononkénti árat fizeti a napraforgóért. A miniszteri rendelet szerint a kész-

letek beszolgáltatására azért van szükség, hogy a hadsereg és a polgári lakosság étel-olaj ellátását biztosíthassák.

A miniszteri rendeletben megállapított két heti határidő letele után az át nem adott készleteket el fogják rekvirálni.

A rendelkezés alól kivételt képeznek a gazdáknál lévő és vetőmag céljára szánt napraforgómag készletek.

A kutya pórása villamos árammal telt meg és megölt egy asszonyt

Különös szerencsétlenség Ploestiben

(Ploesti). Különös szerencsétlenség történt Uriati helységben. Néhány nappal ezelőtti Militar Ion itteni lakos felesége egy kutyát veit. Ezután az udvaron keresztül egy dróthuzalt vezettek és az állatot lánc segítségével ehhez kapcsolták, hogy a kutya a vezeték hosszában az egész udvart bejárhatta. Mint utóbb kiderült, az elmúlt éjszaka a dróthuzal villamos árammal telt meg, még pedig olyképpen, hogy az egyik villamosvezeték nem volt kellőképpen elszigetelve és a csatornán keresztül, — amelyhez a kutya vezetékét erősítették, — került az áram a dróthuzalba. Az állat az áramütések követke-

tében erősen vonított, úgy, hogy Militarnek felébredtek és az asszony nyomban az udvarra sietett, hogy megnézzék, mi van a kutyával. Miközben az állathoz közeledett, a drótvetékekhez ért. Az áram nyomban agyonütötte. Férje látva, hogy felesége nem tér vissza, szintén az udvarra ment. Amikor az asszonyt a földön megpillantotta, segítségére akart sietni, azonban ő is a vezetékhez ért és eszméletlenül összeesett. Két óra múlva az egyik szomszéd talált rájuk. Militar Ion meg élt, úgy, hogy őt kórházba szállították. Állapota válságos.

Szenné égett egy községi pap kislia

(Constanța). Megdöbbentő szerencsétlenség történt a Constanța megyei Sipoetele községben. Nicolae Ciorbaru lelkész kislánya egyedül maradt otthon a kályha körül kezdett játszódni. Ruhája ki-gyult s mire kétségbeesett kiáltásaira a szomszédok berohantak, a kislány teljesen szenné égett.

Maradék árban

egész öltönyre kabát, kosztümre és kisebb darabok. Vászonn árak nagyon olcsón kaphatók

STEINER maradékosnál
Calea Victoriei 3. az udvarban balra

Rádió-műsor

PÉNTEK

Bucuresti. 12 Időjelzés, vizállásjelentés, éntrend, egészségügyi tanácsadó. 12.10 Himnuszok s indulók (hanglemezek). 12.25 Grigoras Dinicu zenekara. 13.20 Időjelzés, sporthirek. 13.30 Victor Pedescu zenekara. 14 Hírek. 14.20 Victor Predescu zenekarának hangversenye. Alexandru Grozuta énekszámával. 19 Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02 Kürthangverseny (hanglemezek). 19.55 Jorga professzor felolvasása május 10-ike jelentőségéről. 20.15 A Carmen ének kar hangversenye. 20.45 Hírek. 21 A rádió szimfonikus zenekarának hangversenye. Serban Tassian énekszámával. 22.10 Hírek, sporthirek. 22.30 Román zene (hanglemezek). 23.45 Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

Budapest I. 7.45 Torna, hírek, hanglemezek, éntrend. 11 Hírek. 11.20 Felolvasás. 11.45 Felolvasás. 13.10 Zongora. 13.40 Hírek. 13.55 Ének zongorakísérettel. 14.20 Időjelzés, 14.30 Cigányzene. 15.30 Hírek. 15.45 Műsorismertetés. 17.10 Diáklétóra. 17.45 Hírek. 18.15 Előadás. 18.45 Postászenekar. 19.45 Üzenet az édesapáknak. 19.50 Közvetítés a Posta külön tudakozó hivatalából. 20.25 Liszt: IX. magyar rapszódia. (Hanglemezek). 2.15 Hírek. 20.30 Az Operaház előadásának közvetítése. „Manon Lescaut”. Dalmü. Az I. felvonás után külföldi negyedóra. A II. felvonás után: Hírek, időjárásjelentés. 0 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.20 Cigányzene.

SZOMBAT

BUCUREȘTI. 12 Időjelzés, vizállásjelentés, éntrend, egészségügyi tanácsok. 12.10 A világ legnagyobb énekeseinek hanglemezei. 12.50 Operett egyveleg (hanglemezek). 13.20 Időjelzés, hírek. 13.30 A Luceafărul zenekar hangversenye, Gica Popescu énekszámával. 14 Hírek. 14.20 A „Luceafărul” zenekar hangversenye. 18 Országőrök órája. 19 Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02 Színházi és filmkrónika. 19.17 Operakörusok (hanglemezek). 19.50 Magyar nyelvű hírszolgálat. 20 Jon Petrovici felolvasása 20.20 Bernard Mchelin hegedül. 20.45 Hírek. 21 Teodor Cosma zenekarának tánc-hangversenye. 22.10 Hírek, sporthirek. 22.30 Tánclemezek. 23.45 Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

BUDAPEST I. Torna, hírek, hanglemezek. Éntrend. 11 Hírek. 11.15 Gyermekdelélt. 13.10 A rádió szalonzenekara. 13.40 Hírek. 14.20 Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30 Hanglemezek. 15.30 Hírek. 17.15 A rossz fog következményei. Felolvasás. 17.45 Időjelzés, hírek. 18.15 Zongora. 18.45 Rádióposta. 19.15 Pünkösdiárás Palócországból. 20.15 Hírek. 20.25 E. Fischer: Az Alpoktól délre — szívt. Hanglemezekről. 20.40 Nem élhetek muzsikaszó nélkül. Vigjáték. 22.40 Hírek. 23.10 Cigányzene. 0 Hírek idegen nyelveken. 0.20 Tánclemezek. 1.05 Hírek

EGYKORI EUNUCHOK ÉS HÁREMHÖLGYEK NYOMÁBAN...

KÖZELKELETI UTAZÁS

Ankara április. Ezen a délelőttön az Ankara Palas szálló és a különböző nagykövetségek csak úgy rajzottak a külpolitikai hírekről. Oroszországból, Iránból, Szíriából apró, de a beavatottak számára „iszonyuan fontos” rövid jelentőségű eseményekről jött értesülés, ilyen délelőttön óvatos ember nem foglalkozik külpolitikával, be-

várja az események kialakulását és inkább „örökbecsű” témához nyúl. „Tudósítónk” tehát a feketetengeri szovjet kikötők megerősítése és az iraki kormány bukásának részletei helyett elindult: multa keresni a mában. Délelőtt tíz óra volt s a lecke: egykori háremhölgyet találni Ankarában.

Hogyan oszlott fel a szultáni hárem?

Amikor Kemál letette a szultánt és feloszlatták a háremet, egész Törökországban közhírré tették, hogy a háremhölgyekért érte jöhetnek hozzátartozóik.

Istanbuli francia ismerősöm, aki több mint harminc éve lakik az Aranyszarv öböl mélyén épült házában, részletesen elmondta, milyen volt az, amikor a háremhölgyek hozzátartozói nap-nap után megjelentek a Top-Kapunál épült régi palota főbejárata előtt, hogy az anatóliai török bizottság elé bediktálják a szultáni hárembe eladott vagy elhurcolt hozzátartozóik nevét.

Az egykori szultáni palota hoszu előcsarnokában ült a bizottság és ide szőlítették be a szultán volt ágyasait, odaliszkjait, kegyencnőit, akik életükben először ekkor lebentették fel a fátylat az arcukról.

Francia barátom sok délelőttöt töltött ebben az időben a szultáni előcsarnokban s elbeszélte, milyen furcsa volt az ellentét a drága ruhákba öltöztetett, napsugártól is óvott bőrű háremhölgyek és a borostás arcu, esőtől, szélől kicserzett bőrű rokokók között. A szultának ebben az időben 213 háremhölgyét szabadítottak fel. Persze a háremnek sokkal több tagja volt. A háremhölgyek egy részét az eunuchok Abdul Hamid halálakor megölték, sokat az ex-szultán vitt magával Szalonikibe, sokat pedig hercegek és befolyásos szultáni méltóságok vettek magukhoz. Az egykori hárem hölgyek bizottság által kiszabadított csoportjából soan viszályoztak rokonaikhoz az anatóliai fensikra és francia barátom jól emlékezett, hogy több mint harminc ankarai volt.

Az eunuchokkal igazságtalanság történt

Az ankarai ismerősömmel autóba ülünk, hogy háremhölgyet keressünk a hegytetőn épült óvárosi viskórengetegben. Miközben az autó Kemál lovasszobra mellett felfelé robogott a hegyre, ismerősöm az eunuchok sorsáról beszélt.

Az eunuchok nagyrésze a borbély, kozmetikai és masszázszakmában helyezkedett el. Mutatott is Ankarában több szépségápoló intézetet, amelynek tulajdonosa a szultán hárem egykori eunuchja. Az eunuchokkal éppen érkezésem előtt három nappal nagy igazságtalanság történt.

Törökországban ugyanis már hosszabb idő óta érvényben van az aglegényadó. Az eunuchok küldöttségileg kérték, a pénzügyminisztert, hogy nekik engedjék el az aglegényadó fizetését, hisz őket gyermekkoruk óta, aka... ellenére tették képtelenné a családi életre, igazán nem kívánhatja senki

sem a szerencsétlen eunuchoktól, hogy meg-nősüljön.

A pénzügyminiszter azonban elutasította kérésüket, s most az eunuchok mindenkinek izgatottan magyarázzák, hogy milyen igazságtalanság történt velük.

Az óankarai rendőrszobákon hosszú ideig kell magyarázatni, amíg megértik — hogy miről van szó s aztán már az egész — igen előzékeny — óankarai rendőrség, háremhölgyeket keres. Végre néhány telefonálás után megindulunk rendőrkísérettel egy biztos nyomon.

Utközben áthaladunk az óankarai piacon, amely most is pontosan olyan, mint száz évvel ezelőtt volt.

Kemál ezt az elvárásolt kacsalábon forgó várszerű hegyivároskát kénytelen területre nyilvánította, a nagy reformokat itt nem alkalmazták, meghagyták ezt a felépülést ősi rendetlenségében, piszkában és zsivajában. Egyetlen törvény gondoskodik csak a jövőről, az, amelynek értelmében óankarai házat tilos tatarozni, vagy javítani.

Az odaliszk kecskét fej és mosolyog

Nos, az öreg török fejrázással közli, hogy jó helyen járunk s török ismerősöm tolmácsolja válaszát:

— Legkisebb unokám a szultán odaliszkja volt.

Most megindulunk a hátsó udvar felé, megnézni a szépséges odaliszkot, az öreg bajszos legkisebb unokáját. Életemben először fogok háremhölgyet látni. Már látom is lelkiszemem előtt a sejtelmes pillantású, éjfélete szemű, csodás termetű háremhölgyet.

A hátsó udvar három méter. Öreg kecske türi megadóan, hogy egy rozzant néni keze. A török beszélni kezd s megmutatja legkisebb unokáját. Az egykori háremhölgy nagynehezen feláll a kis háromlábú székről, egyik remegő kékes kezében tartja a kecsketejes csajkát, a másik kezét mosolyra húzódó ajka elé tartja. Már tudja, hogy az idegen gyaurlót egykori háremhölgyi minőségében kereste fel s szemérmesen mosolyog, fogatlan inyét ép hogy letakarta kezefejével.

Az interjú megkezdődik. Török ismerősöm és az óankarai rendőr a tolmácsok. A legtöbb kérdésre a volt háremhölgy csak szemérmesen vihog és negédesen ringatja magát. Összes közlései néhány mondatban összefoglalhatók:

A háremben sokat énekeltek, sokat unatkoztak. Ő sárga selyemruhát viselt és többször megbüntették, mert túlságosan szerette a dulcsászát és elhízott. A szultán életében kétszer látta. De mint kiderült messziről. A háremben több, mint hatszázan voltak s a szultáni lakosztály belsőbi-

De most itt a piacon még középkor van, a báránnyelbe burkolt ürü vagdalthus-kolbászkát itt sütik a járda mellett felállított paráztűzhelyen, az üveges tekintettel meredő juhfejeket legyek hemzsegnének, az óankaraiak feketekávéja mellett alkuszna egy-egy késre, vagy egy zsák lisztre, a szamarak hátán össze-összekoccan a pléh viztartály és a nők, főleg az öregebbek majdnem törvénytelenesen burkolják fekete fejkendőjükkel nem csak a homlokukat, hanem az állukat is.

Zavar az „igen” és a „nem” körül

Néhány perc múlva megállunk egy maszszív, falbavájt alacsony kapu előtt. Süt a nap. A kapuból köves udvar látszik, a kövek között csak imitt-amott zöldel a fű. Az udvarban óankari módraépült ház áll, amely furcsamód emlékeztet a fabarkásos régi tiroli hegyikunyhókra.

A házból öreg török jön elő. Első látásra roppant emlékeztet a híres Zoro agára, — aki azt állítja magáról, hogy százötven éves. Török társalgás indul.

A rendőr hosszan és körülményesen előadja a kérdést, mire az öreg török meggondoltan kezdi a fejét rázni. En már dühösen akarok indulni kifelé, mikor a rendőr vissza húz, ja persze, ha itt nemet intenek az igent jelent és fejbólintással mondják a nemet. Az idegen ezt Törökországban elméletben rögtön megtanulja, de gyakorlatban mindig újra és újra becsapódik. Istanbulban elkeseredetten mentem vissza a szállóba, mert a főpostán nem voltak hajlandók felvenni az express ajánlott leveletem.

A portás emlékeztetett csak arra, hogy a nem itt igen. De hiszen — mondom a portásnak, — a hivatalnok, mikor elindultam, még intett is a kezével, hogy menjek el.

— Ugyan kérem, nálunk az is fordítva van, — emlékeztetett a portás. — Ha valaki olyan mozdulatot tesz, ami Európában azt jelenti, hogy „gyere ide”, az nálunk annyit jelent, hogy takarodj.

termeibe csak néhány kiválasztott juthattott be.

A többiek — ezt már nem a volt odaliszk mondja — ugylátszik úgy éltek, mint egy kissé rideg leányintézetben, vagy inkább egy kényelmesen berendezett luxus-börtönben.

A háremhölgy nem engedi lefényképezni magát, s amikor elbucsuzunk, leül a kecske mellé és tovább fej...

A világ legdrágább bébije

A világ leggazdagabb asszonya anyai öröme előtt áll. Jimmy Cromvell, az Egyesült Államok kanadai nagykövete és a newyersey-i szenátorválasztás jelöltje tudvalevőleg Duris Duket, az amerikai dohánykirály lányát vette feleségül. Jimmy Cromvell maga is igen gazdag ember, huszmillió fontos vagyon örököse. A születendő bébi, ahogy a napvilágot megpillantja, már 35 millió fontot fog „érni”.

Makulatura

ujságpapir kisebb nagyobb mennyiségben kapható a

ásztor Ede cégnél

Oradea, Piața M. Viteazul 4 telefon 2800

Akadály-e a műveletlenség

a társadalmi életben?

**A szép, de buta nő, a télművelt és tudálékos hölgy.
Egy különös tanárnő érdekes nyilatkozata**

Budapestről írják: A múlt héten a következő szövegű apróhirdetés jelent meg az egyik lapban:

Egyetemi műveltségű, több nyelvet beszélő urinő módszeresen társalgás kapcsán rövid idő alatt megtanítja mindazt, ami az általános műveltséghez tartozik. Jelige: „Uri társaság”.

— Ön szerint mi kell az általános műveltséghez? — tettük fel az egyszerű kérdést a velünk szemben ülő fiatal és csinos franciaszakos tanárnőnek, aki az „Uri társaság” jellegű hirdetését közzétett a lapokban

A válasz így hangzik:

— Talán inkább fogalmazzuk meg a tételt így: mit hisznek általában azok, akiket a kérdés a legjobban érdekel: mi az általános műveltség? Szerintem csak úgy tudjuk meg fogni a dolgot, ha három kategóriára osztjuk a művelődésre vágyó embereket. Az elsőbe tartoznak az egészen primitívek, akik még helyesen sem tudnak írni és a legnagyobb bajba kerülnek, ha idegen szavakat hallanak és fogalmuk sincs, hogyan kell azokat leírni. A második fokozatban már kicsit tovább mehetünk és az általános történelmi ismereteken, kulturális alapokon kezdhethetjük. A legmagasabb fokozatnál már számításba jöhet a komolyabb irodalmi érdeklődés a művészet-történet és általában a szellemi élet bonyolultabb formái.

„Terhes a tudás...”

A legnehezebb helyzetben az első kategóriába tartozók, a primitív emberek lehetnek. Ugy érzem, ők sokat és nagyon szenvednek; borzalmas lehet, hogy nem mernek leírni egy fogalmat, mert nem biztosak a helyesírás legelemibb szabályaiban sem.

— Hogyan jött erre a kissé különös gondolatra, hogy általános műveltséget tanítsen? — kérdezzük tovább az ifjú tanárnőt...

— Véletlenül... Mint ahogy az ember ilyen szokatlan és precedens nélküli dolgokra általában nem kutatás, vagy hosszas gondolkodás után jön rá. Egyszerűen az volt az érzésem, hogy fel kellene használnom valami módon azt a sok és talán felesleges dolgot valamire.

— A tudást gondolja feleslegesnek?

— Talán nem feleslegesnek, ez így nagyképűnek, vagy affektáltnak hangzik, hanem sokszor terhesnek. Különösen, ha nem lehet rendes módon érvényesülni...

— A pályára gondol? Talán nem lehet tanárnő?

— Most nem tanítok iskolában — válaszolja csendesen. — Tehát végeredményben anyagi vonatkozások is szerepet játszanak akkor, amikor feladtam ezt az apróhirdetést, melyet felfedeztek...

— Kellemetlen, hogy „leleplezték”?

— Nem szeretem a nyilvánosságot legálább is nem akarok szerepelni így. Ezért talán hagyjuk a nevet.

— Mit gondolt, kik lesznek a tanítványai?

— Néhány emberrel találkoztam, társaságban, színházban, akik feltűnően mereven, sőt félszegen viselkedtek. Az volt a benyomásom, hogy zavarja valami őket, gátlásaik

vannak, hogy divatosabban mondjuk... Amikor közelebb kerültem hozzájuk és bizalmas hangulatban megnyilatkoztak előttem, érdekes emberi sorsokba láttam be.

A képesség, vagy a szerencse születési körülményeikhez képest magasba lendítette őket, karriert futottak be anélkül, hogy megtudták volna szerezni azokat az ismereteket, amelyeket nélkülözhetetlennek tartanak a társadalmi életben. Nagy erőfeszítés vagy szédületes fordulat után jutottak magasba és rettegnek attól, hogy minden percben kiderül, milyen mélyen kezdtek és mennyire nem tudnak semmit. Láttam, hogy milyen rettenetes a műveletlenség.

— És jelentkeztek már eddig a hirdetésre?

A szép, de buta nő

— Nem sokan, de hiszen alig néhány napos az egész ügy. Ugy érzem, lesz érdeklődés, de az emberek szemérmesek és nehezen szánják rá magukat, hogy leplezetlenül meg-

A FÉLMŰVELTEK

— Különös kérdés a félművelt ember — beszéli tovább a franciaszakos tanárnő. — Bizony belőlük nem lesz sohasem egészen művelt ember és mégis szerencsésebbek, mint a primitívek. A félműveltek nem szenvednek úgy tudatlanságuk miatt, mert nem ismerik az állapotukat. Többet hisznek magukról, mint amennyit érnek.

— Sajnos nem rokonszenves típus. Beképzettek és kellemetlenek... Rájuk nem nagyon számíthatok és bevallom, szívesebben foglalkozom a jószándékú, talán egészen primitív emberekkel, mint velük. Mert, ha nehéz feladat is megmagyarázni a nyelvtan szabályait, erőt és elszántságot ad az az ér-

mondják: mi pedig nagyon keveset tudunk — És hogy gondolja a gyakorlati tanítást? Valami tanfolyam, vagy előadás keretében?

— Kizárólag egyénenként, — válaszolja határozottan. Először bizalmas beszélgetés során kiszedem az illetőből: milyen kategóriába sorolható. Az egészen primitívek, a valamennyire tájékozottak, vagy a valamennyire mégis képzetek közé tartozik? Ha ezt eldöntöttem, akkor kezdek a tanításhoz, mindvégig bizalmas hangú beszélgetés formájában. Seha ne érezze a tanítvány, milyen keveset tud és főleg az a gátlása ne legyen: olyan dolgokat tanul meg most, felnőtt korában, amelyeket már nagyon régen tudnia kellene, amelyek természetes alapjai a társadalmi érintkezésnek.

— Férfiakra, vagy nőkre számít inkább?

— Feltétlenül a nőkre. Elsősorban a házasságok révén magasabb társadalmi rétegbe került asszonyokra. Már többször hallottam olyan kétségbeesett panaszt: borzalmas, hogy mindig szépnak mondanak és szinte halálom utána a ki nem mondott következő szó: „buta”. És ilyen esetben gyakran a helyesíráson kell kezdeni. Helyesírást pedig a felnőtteknek nagyon nehéz tanítani. Történelmet, vagy művészetet sokkal könnyebb megértetni a teljesen műveletlen emberrel, mint a helyesírás alapjait.

— Ami a férfiakat illeti — folytatja — a helyzet nehezebb: ugylátszik, sokkal hamarabb csontosodnak meg és így kemény munka számukra a tanulás. S talán nehezebben is szánják rá magukat arra, hogy a férfikorban kezdjenek hozzá az alaphoz tartozó ismeretekhez.

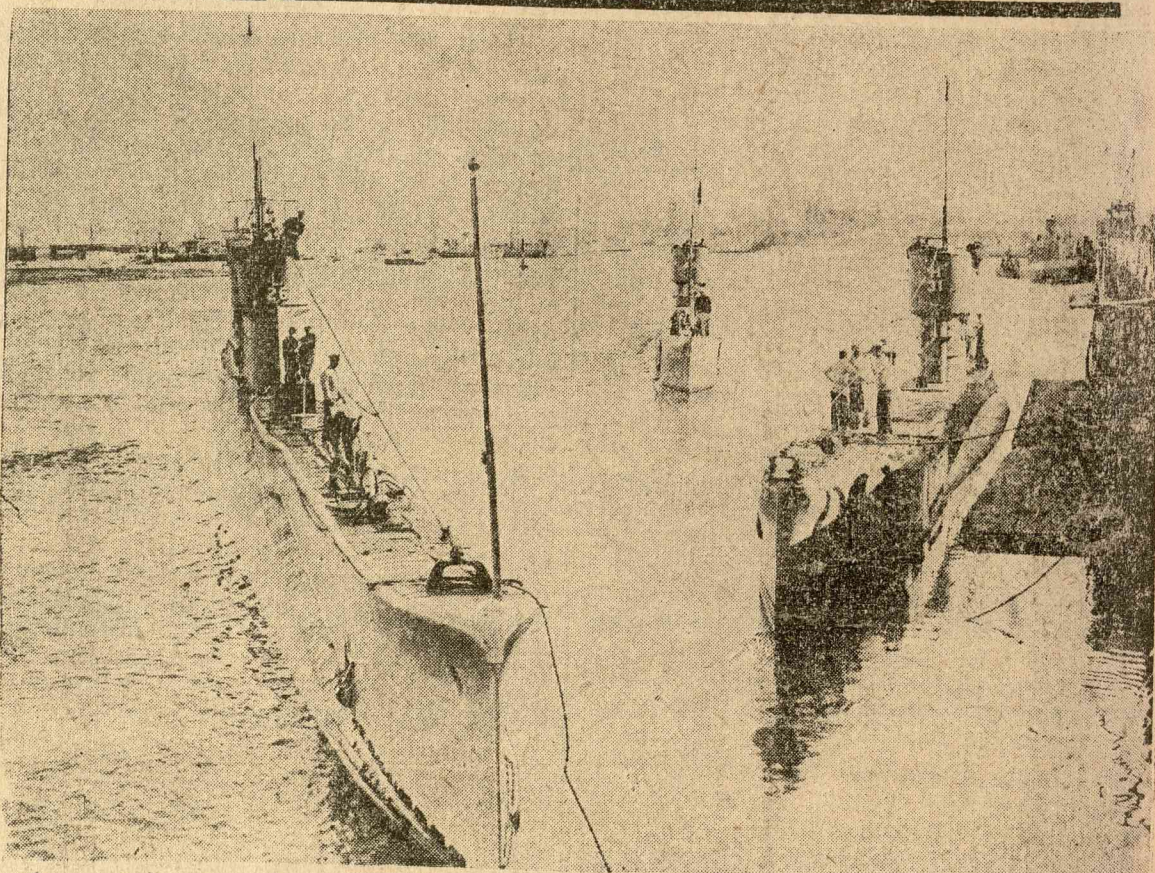
zés, hogy igazán szenvedő és kínlódo embereken segíthetnek. A félművelt azonban nagyképp és hálátlan.

— Ki az első tanítványa?

— Egy részvénytársasági igazgató nagyon csinos, fiatal felesége. Most volt a második óránk, azaz beszélgetésünk...

— S mit gondol, a leckénk végén meghívja majd egyik estélyére a tanítvány a mesterét? — tesszük fel kicsit célzatosan a kérdést.

— Nem is mennék el... A beteg és az orvos inkább csak a rendelőben találkozók és ha mégis összekerülnének máshol is, nehéz elfelejteni az orvoságszagot...

Az angol tengeralattjárók előkészületeket tesznek a tengerparti elhagyására

Ismeretlen autó elgázolta

a munkájából békésen hazafelé tartó oradeai üvegest

Megdöbbszent szerencsétlenség az osorheui uton

(Oradea—Nagyvárad). Tegnap hajnalban a Fugyivásárhelyről bejövő emberek elé megdöbbszent lávany tárult. A Nagyvárad—Fugyivásárhely közötti utastén, körülbelül az ötös kiométerkövel szemben egy összeroncsolt, élettelen férfitest feküdt. A holttest a hátán feküdt, haja csapzott volt és súlyos külső sérülések nyomai voltak felfedezhetők. Az esetet azonnal jelentették a hatóságoknak és közölték, hogy az ismeretlen holttest személyazonosságára vonatkozóan semmiféle felvilágosítást nem tudnak adni.

A hatóságok a jelentés után azonnal kimentek a helyszínre és megállapították, hogy minden valószínűség szerint halálos-

végű szerencsétlenség történt. Az ismeretlen férfi az éjszaka folyamán Fugyivásárhely felé tartott, utközben meglepte egy autó és a gyorsan haladó jármű elütötte. Az autó halálra gázolta a szerencsétlen embert, majd anélkül, hogy egy pillanatra is megállt volna, továbbrobogott.

A helyszínen megindított vizsgálat megállapította, hogy a halálosvégű autószerencsétlenség áldozata Iváscu Florian, 57 éves Tokay telepen lakó üveges, aki az éjszaka munkájából ment haza lakására.

Az ügyészség rendelkezése a holttestet dr. Berariu törvényszéki orvosszakértő felboncolta. A hatóságok megindították a nyomozást a gázoló sofőr kézrekerítésére.

Ötvenöt utassal árokba fordult egy társas gépkocsi

A szerencsétlenségnek két halottja és 26 sebesültje van

(Bucuresti). Súlyos szerencsétlenség történt az Okiráltságban levő Topoloveni közlekedésben. A Bucuresti—Pitești között közlekedő társasgépkocsi, amelyen 55 utas tartózkodott, az útszéli árokba fordult és teljesen összetört. A romok alól két halottat, 14 súlyos és 12 könnyű sebesültet húz-

tak elő. A vizsgálat megállapította, hogy a gépkocsi vezetője, Nicolae Dumitru utközben a kormánykerék mellett elaludt és ez okozta a szerencsétlenséget. A sebesülteket kórházba szállították. A sofőr ellen megindult az eljárás.

„Brazilia császárnője vagyok“

halottta Buapesten egy vidéki földbirtokosnő, miközben teicsapott önkéntes közlekedési rendőrnek

az ok: nyolc pohár sör...

(Budapest). Különös jelenet játszódott le a múlt este 8 óra tájban a Széchenyi-fürdő előtt. Az Állatkerti uton levő bejárat közelében egy jólöltözött, 40 év körüli asszony jelent meg. Izgatottan sétált fel-alá, hangosan beszélgetett magában, azután lement az uttest közepére és ott megállt. Kezével állt intett az arra haladó bérkocsiknak, magánautóknak és lovas-kocsiknak. Két-három percig tartott ez a jelenet és mintegy 30—40 közlekedési eszköz sorakozott egymásután. A járművek vezetői nem tudták mire vélni a szokatlan közlekedési rendőrt. Természetesen pillanatok alatt híre terjedt a ligetben a különös eseménynek. A Hermina-uti rendőrszobából egyszerre több rendőr is sietett ki az Állatkerti utra, hogy megnézzék, mi történt ott. A rendőrök ott találták az uttest közepén a jólöltözött asszonyt, aki kezével akkor is irányította a közlekedést. A rendőrök felszólítására az ismeretlen nő megtagadta az igazolást.

— Én vagyok Brazilia császárnője, ne nyuljanak hozzám profán kezek — kiáltotta.

A rendőrök azt hitték, hogy szerencsétlen elmebetegge van dolguk és értesítették a mentőket. A főkapitányságra vittek a ligeti közlekedési rendőrt szerepét betöltő nőt. Rendőrorvossal vizsgáltatták meg, aki azonban megállapította, hogy az asszony nem elmebeteg, ellenben nagymennyiségű italt fogyasztott és úgy látszik, alkoholféregében nevezte ki magát braziliai császárnénak. Az éjszakát a főkapitányságon töltötte, mert attól tartottak, hogy valami baj éri, ha elengedik. Reggel, amikor kijózanodott, kiderült, hogy vidéki földbirtokosnő, aki feljött rokonaihoz a Kőrös-menti vidékre délután

a vásáron és ott nyolc pohár sört fogyasztott. Amikor kijöttek a vásár területéről, elvesztette rokonait és egyedül bolyongott a ligetben. Így jutott el a Széchenyi-fürdőhöz, ahol önkívületi állapotában rendezte a különös jelenetet. A különös ligeti kaland hősnőjét rokonai gondjaira bízták.

Hivatalos megállapítás szerint a gyapjuszövetek ára 32 százalékkal, a pamutszövetek ára 87 százalékkal drágult

Amióta a világ háborúba keveredett, főleg azoknak az iparcikkeknek az árai drágultak meg, amelyeket külföldről beszerzett nyersanyagokból állítanak elő. Ennek az a magyarázata, hogy ezeknek a nyersanyagoknak a világpiaci árai is jelentősen megnövekedtek, másrészt pedig nehezebben lehet beszerezni ezeket és így a gyárak is másképp számítják az ilyen külföldi nyersanyagokból előállított árucikkek árait, mint azokat, amelyeket könnyen beszerezhető belföldi nyersanyagokból gyártanak.

Ilyen körülmények között fontos nyersanyag a pamut. Az amerikai pamutszállítványok lassanként elakadnak, az egyiptomi pamut elsősorban a hadviselő Angliának van szüksége, a török pamut pedig minőségben messze elmarad a többiek mögött. A külkereskedelmi és fizetési viszonyok is megnövekedtek s mindennek aztán az a következménye, hogy a pamut behozatala ezer nehézségbe ütközik.

A gyapjúnál már némileg könnyebb a gyárak helyzete, mert itt jelentősen me-

Szabó és szabónőket

értesítjük, hogy nem csak a szöveteknek, hanem az összes béléstáruknak az árát is leszállítottuk. Teljes tisztelettel:

Deutsch Posztóáruház

Oradea, Str. Avram Iancu 4. sz.

OLVASOM, Ó OLVASOM

Mészárosok sírják karba, elűnt piacról a marha, biztos sokat exportálnak s így ők marha nélkül állnak.

Csekélységem ám azt vallja, most sem kevesebb a marha, hentes urak elvették, biztos rossz helyen keresték.

A marha is hébe-hóba nem jár csak inkognitóba, kik nem tanulták a szakmát, nem ismerik fel a marhát.

Pedig az csak marha marad, legyen rajta csizma, kalap, egy-két szót kell vágni tőle s kijön a marha belőle.

Csaknem teljesen víz alá került Valcov városa

(Bucuresti). Valcovnál, a Duna-Delta vidékén két nap óta nagy vihar pusztít. Az állandóan zuhogó eső felduzzasztotta a folyókat és Valcov városa csaknem teljesen víz alá került. A lakosság vagyonának megmentésén fáradozik. A kár rendkívül nagy. A hullámok felborítottak egy halászbárkát s a benne ülő három ember a vízbe fulladt.

Szépirodalmi könyvet, magyar regényeket csakis újdonságokat veszek. Cim a kiadóban.

SPORT

Mégis igaz:

Csak román etnikai többségű csapatok szerepelhetnek a Nemzeti Bajnokságban

Az országörök 18 éves korig nem szerepelhetnek magánegyesületben

Az „Universul Sport” közli az Ország-Örszervezet legutóbbi rendelkezéseit, amelyek az országörök jövőbeli sportolását és a bajnokságban szereplő csapatok játékosainak nemzetiség arányszámát tartalmazzák. Eszerint a jövőben 18 éves korukig az országörök nem szerepelhetnek magánjellegű egyesületekben, hanem csak a felállítandó országör-sportszervezetekben. A csapatokban a román etnikai származású játékosoknak többségben kell lenniük, vagyis legalább is 6:5-nek kell lennie az arányszámnak.

A lap megjegyzéseket fűz a rendelkez-

zésekhez és a többi között megemlíti, hogy több nagymultu egyesületben játékosválságot idéz elő a rendelkezés első része, amennyiben ezek az egyesületek nélkülözni kényszerülnek több ifjúsági játékost. A rendelkezés második részével kapcsolatban kiemeli a lap, hogy ebben a vonatkozásban lépéseket tesznek az illetékes sporthatóságoknál, hogy az arányszám bevezetésére csak később kerüljön sor, így az átmeneti időben az egyesületek megfelelő román játékosokat tudnak szerezni.

Bizonytalanná vált a Magyarország B. Románia B. válogatott mérkőzés

Ujabb nézeteltérés a két szövetség között

A magyar szaksajtó részletesen foglalkozik az Országör Szervezet rendelkezéseivel, amely a Nemzeti Bajnokságban szereplő csapatoknál nemzeti arányszámot vezet be. A „Gazeta Sporturilor” szerint dr. Gidófalvy, a magyar sport kormánybiztosa ezzel kapcsolatosan kijelentette az újság-

íróknak, hogy erre a kérdésre vonatkozóan végleges választ vár Bucurestiből.

Ettől a választól függ a május 19-iki Románia B.—Magyarország B. válogatott mérkőzése. A „Gazeta Sporturilor” megjegyzi, hogy ez igen súlyos kérdés, amely még komoly zavarokat okozhat.

Körzeti rendszer szerint szervezik át a B. ligát

A körzetbajnokok tornáján döntenek el az A. ligába való jutást

A szövetség köreit élénken foglalkoztatja a B-liga átszervezésének kérdése, miután a jelenlegi rendszer semmi körülmények között nem tartható fenn. A szövetség köreiben megállapítják, hogy a B-liga felállítása okos terv volt, csak a rendszer körül vannak bajok, tehát azon kell változtatni. Elsősorban is a nagy földrajzi távol-

ságokat kell kiküszöbölni, mert ez juttatja válságba a csapatokat. Éppen ezért azt tervezik, hogy körzetenként 8—10 csapatot csoportokba létesítenek s ezeknek a körzetbajnokoknak a közös tornája alapján dől el, hogy melyik csapatok jutnak az A-ligába. Azt hiszik, hogy a tervezet rövidesen a szövetség tanácsa elé kerül.

Junius 16-án rajtol a „Kis KK”

Luga Livus kijelentette, hogy elhárultak azok a nehézségek, amelyek a „Kis KK” körül merültek fel. A torna június 16-án kezdődik. Az egyes fordulók időbeosztása:

- I. forduló: június 16 és 23.
- II. forduló: június 30 és július 7.
- III. forduló: döntő: július 14 és 21.

A „Kis KK”-ban, mint ismeretes, a magyar bajnokság három első helyezettje vesz részt, míg Románia és Jugoszlávia két, illetve három csapatot ad. Hogy melyik ország vesz részt három csapattal, a május 19-iki budapesti értekezleten döntenek el sors- húzással. Románia részéről a bajnokság

két, illetve három első helyezettje lesz a torna résztvevője.

Puncsecs kikapott Budapesten is

Puncsecs, a jugoszlávok és Európa él-játékosa, mint ismeretes, az olaszországi nemzetközi versenyeken kétszer is kikapott a magyar Asbóhtól. Puncsecs most résztvesz a budapesti nemzetközi versenyen, amelyen a férfiegyes középdöntőjében Szentpétery 6:4, 7:5 arányban verte. A női egyes középdöntőjében Pop Márta a jugoszláv Florianj verte 8:6:6:3 arányban.

A Max Ausnit per bünygyi részét illető mindhárom felebbezést elutasították. — Bucuresti. (Rador). A tábla Szerdán hozott ítéletet Max Ausnitnek, a Resija Társaságnak és az ügyészségnek az Ausnit-perben hozott törvényszéki ítélet elleni fellebbezése ügyében. Az ügy bünygyi részét illetőleg a tábla mindhárom felebbezést elutasította és érvényben hagyta a törvényszéki ítéletet.

Pünkösdi istentisztelet az unitárius ima házban. (Piafa R. Maria 2.) Első ünnepen 19-kor istentisztelettel egybekötött szeretetvendégséget tartunk. Második ünnepségen anyáknap-i istentisztelet lesz, amikor iskolás gyermekek, az édesanyákhoz költeményekben beszélnek. Híveink minél nagyobb számban való megjelenését várja az egyházközség vezetősége.

APRÓHIRDETÉSEK

ÁLLÁS

FILÉ necelők munkát kaphatnak. Friedmann. Str. Saguna 11. 1734

ÜGYES lapárosok felvétetnek jó jövedelemmel. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

LAPKIHORDÓT bevezetett helyre az esti órákban Str. Cuza Voda és környékére felvesz a Friss Ujság, fix fizetéssel és jutalékkal. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Gyermektelen házasternpár felvétetik jó helyre. Str. Dim. Cantemir 72. 1770.

Komoly intelligens románul beszélő úrnőt felveszek havi 1500 lei fizetéssel. New-yorkszámoda. 1767

SCHNIT frézelt ki sarkot is csiszol, ragasztót, fertigolonót és kifutót felveszek. Str. Take Jonescu 1. udvarban. 1756

KIFUTÓNAK idősebb férfit felvesz I. V. O. festőde. Str. Ciorogariu 34. 1785

BEJARONÓ felvétetik és paradicsomot veszek. Bucătaria Nyerges étkezde. Str. Nic. Iorga 23. 1784

MINDENES főzőnőt jó bizonyítvánnyal kis családhoz feveszek. Rimanóczy u. 8. ajtó 5. 1780

GÉP schirfoló nőket és szabásokat felvesz a Primus cpőgyár. Str. Griviței No. 11. 1783

ÜGYES tanuló és kifutót felveszek azonnalra. „Blănaria Alaska” Str. Gen. Mosoiu 4-a. 1782

ALLANDÓ otthont, jó bánásmódot megbecsülő, szorgalmas, megbízható 25—40 éves jobb nőt keresek kisebb család háztartási munkáinak kevés segítséggel való elvégzésére. Kis állatokat, kertet szeretők előnyben. Részletes ajánlatokat fizetési igénnyel Keresztessy. Tășnad. Jud. Sălaj. 1781

VÉTEL-ELADÁS

Veszek aranyat, ezüstöt, briliánst, gyémántot. Herbst ékszeráruház. Reg. Ferdinand 3. 5010

Jól főző mindenest vagy mindenest szoba lányt azonnalra felveszek. Parcul Eminescu 34-a. szám. 1742

Elköltözés miatt sürgősen eladó havi 4 ezer leit jövedelmező bérház. Cim: Strada Negruzzi 32. Értekezni lehet Petrusnál, Str. Dim. Cantemir 16. 1747

ELADÓ 800 literes szőlőprés, olcsó árban. Ugyanott 5000 drb használt akáckaró. Rosenfeld Ernő, Valea lui Mihai. Sălaj. 1763

Szódavizgyár berendezést 2000 üveggel megvételre kerestetik. Buciuman, Ceica. — Jud. Bihor. 1777

TAVASZI világos kabát 10 éves gyermek részére s fekete női kabát és kosztüm kis alakra eladó. Cim a kiadóban. 1759

KERESEK megvételre 34-es vagy rendszer, jó állapotban levő női biciklit. Cimeket a kiadóba kérem leadni. 1786

LAKÁS

SZOBA konyhás lakás butorozva kiadó. Str. Griviței 28. Értekezni az udvarban. 1752

KÜLÖNFÉLE

JÖMENETELÜ konyha gyermektelen házasternpár kiadó. Breier. Piafa Mihai Viteazul 7. 1787

Nyomatott Pásztor Ede cégnél, Oradea